
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Oppsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være Innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Pavedømmets politikk. Av A. J. Lutz — Sogneprest Lamotte. — Koralsang. — Fra Feriekolonien. — Fritt ord! — Varia.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Pavedømmets politikk.

Av A. J. LUTZ, prest i dominikanerordenen.

I.

Den siste tids begivenheter i Italia, nemlig konflikten mellom Paven og den italienske regjering, blev for mange motstandere av den katolske Kirke en kjærkommen anledning til atter en gang å falle over pavedømmet med tåpelige beskyldninger. Hvad konflikten egentlig dreier sig om, hvilke verdier står på spill, det bryr man sig ikke om å forstå. Paven er kommet op i en konflikt, grunnen kan ikke være nogen annen enn den katolske Kirkes herskesyke og imperialisme, den katolske politikk, som vil legge nasjonenes utvikling hindringer i veien. At Paven i det hele tatt har en politikk, skal allerede være uevangelisk. Ordet politikk har jo en nokså dårlig klang. Det minner om lumske intriger, om diplomatiske knep, som ikke er forenlig med religionens hellige karakter. Vel; men det minner også om noget skjønt og stort. Politikk i ordets opprinnelige betydning er den edle kunst å organisere en stat, å opdra og veilede et samfund slik at det blir et gunstig miljø for menneskenes normale utvikling.

I denne forstand har pavedømmet en politikk. Det må ha en, fordi det har den misjon å styre et samfund. Kirken er et samfund, det største på jorden, uavhengig av alle jordiske riker. Det omfatter hele menneskeslekten etterdi alle mennesker er kallet til å bli kristne. Det har som oppgave å hevde menneskeslektens overnaturlige goder, den sannhet og det liv som Jesus bragte oss. Denne oppgave medfører fullmakter og ret-

tigheter. Pavedømmet har å forsvare dem mot overgrep fra de verdslige makters side.

Men pavedømmets misjon innbefatter også retten til å øve en viss kontroll over alle jordiske samfund. Ikke i den forstand, at Paven skal blande sig op i nasjonenes timelige interesser. Det står fritt for ethvert folk å gi sig selv den regjeringsform som det synes passer best, å søke sitt materielle velvære og utfolde sin kultur. Men det står ikke fritt for menneskene å ignorere Jesu Evangelium. Jesus gav vårt naturlige liv et overnaturlig mål. Vi er ikke bare borgere i et jordisk samfund, men borgere i Guds rike, og dette rikes lover, nemlig naturloven, og den moral Jesus har forkynt oss, er den norm efter hvilken hele vårt menneskelige liv på jorden, med sin kultur, sin økonomi og sin politikk har å rette sig. Evangeliet er blitt menneskeslektens grunnlov. Da Jesus gav Petrus og hans etterfølgere fullmakten til å forkynne og forsvare den åpenbarte sannhet, gav han dem på samme tid den misjon «å våke over verdens orden» (René Schwob).

Den strengt lutherske teologi avviser denne oppfatning. Evangeliet, mener den, skal ingenting ha å bestille med denne verden. Guds rike er helt åndelig og usynlig. Dets makt gjør sig gjeldende alene i den frelste synders sjeleliv. Det jordiske og timelige ligger helt utenfor dets rekkevidde. Menneskets natur skal være tilbunns fordervet. Først i det hinsidige efter

verdens ende skal alt bli fornyet etter Evangeliets ånd. Inntil da har det jordiske samfundsliv med sin politikk, sin økonomi og sin kultur, sine egne lover (Eigengesetzlichkeit, kaller tyskerne det). Med andre ord, verden står under syndens makt. «Diese Welt ist des Teufels» (denne verden hører djevelen til) sa den lutherske biskop Ihmels på det stockholmske kirkemøte i 1925.

Nei, sier vi, — og på dette punkt er de fleste andre protestanter enige med oss — verden hører ikke djevelen til, men Kristus. Hans kongedømme omfatter ikke bare det åndelige, Han kan og vil underkaste alle ting Evangeliets lover. Den menneskelige virksomhet, også den går ut på timelige ting, har sitt utspring i vår fornuftige natur og vår frie vilje. Den kan altså, og skal være besjelet av den ånd som Jesus inngyder sine troende. Dette er Jesu politikk. Han har en politikk fordi Han har et rike.

«Et rike vel,» svarer man herpå, «men et rike som ikke er av denne verden. Det trenger ikke å blande sig op i jordiske ting; det trenger ingen diplomater og ingen verdslig suverenitet.»

Det er sant at Jesu rike ikke er av denne verden, men nettop derfor har det autoritet over verdens riker. Dets makt er av høiere art og etterstreber et høiere mål enn verdens riker. Derfor har det å befale de jordiske makter, forat de ikke i sin iver for det timelige skal få menneskene bort fra det evige. Det har å sørge for at Guds lover blir overholdt og at menneskene i full frihet kan tro på Gud og tjene Gud.

«Mig er gitt all makt i himmelen og på jorden» (Mathæus 28), sa Jesus. Jesu statholder på jorden, som fikk i oppdrag av Ham å verne om den åpenbarte sannhet, må derfor også ha sin politikk, det vil si, sitt syn på de jordiske ting, sine praktiske metoder, for å hevde Evangeliets rettigheter og moral. En konge, en president, en statsmann, bedømmer det jordiske ut fra sin nasjons vel, en partifører bedømmer det ut fra sitt partis interesser, Paven gjør det ut fra Guds interesser. Hans politikk gjenspeiler den overjordiske visdom som dømmer «per altissima Causas» ut fra tingenes høieste årsak og evige mål. Derfor representerer Paven også den reaksjon som begivenhetene fremkaller ikke i vår bevissthet som borgere i en nasjon, men i vår bevissthet som kristne. Hans dom i en sak felles ut fra de høieste prinsipper, og er derfor alltid sundere og sannere enn verdensmenneskers dom. Den er ikke innsnevret av partilidenskaper og overdreven nasjonalisme. De store, opriktige kristne forstår det godt. «Qu'en pense le Pape» (hvad tenker Paven om det), spurte den store

maler Cézanne angående en skjebnesvanger konflikt i Frankrike, overbevist som han var om, at Pavens syn på saken hadde meget større garantier for å være det riktige, fordi det måler det jordiske etter de evige normer.

Men har ikke Jesus selv nektet å uttale sig i jordiske saker? En av folket sa til Ham: «Mester, si til min bror at han skal dele arven med mig» (Lukas 12). Jesus nektet å etterkomme hans ønske. «Hvem har satt mig til dommer eller deler over eder?»

Dette faktum taler ikke mot Kirkens politikk, men for den. Denne politikk har den oppgave å hevde Guds rikets rettigheter på jorden, det vil si, å sørge for at det timelige tjener det evige. Han som henvendte sig til Jesus med denne bønn, vilde det motsatte. Forståelsesløs for de høiere realiteter Jesus talte om, vilde han ta Jesu autoritet til inntekt for sine jordiske interesser. Derfor avslo Jesus hans bønn.

Å bane veien for Jesu rike, dette er altså hvad pavedømmets politikk etterstreber. «Det våker over verdens orden.» Det våker over at menneskehetens utvikling ikke skal bli rotløs ved å isolere sig fra sin grunnlov: Evangeliet. En del paver har nok misforstått sin misjon i så henseende. Ved et samspill av politiske renker, partilidenskaper og særlig ulykkelige tilstander i Europa kom der i det 10de og siden i det 15de århundre nogen menn på Petri stol, som glemte kirkepolitikken høiere mål, likesom de forøvrig glemte det kristne livs ideal i det hele tatt. Men så sørgelig det enn er, ser vi på pavedømmets politikk i dens helhet, og uten å la oss påvirke av historiske løgner, så viser denne politikk sig å være preget av Evangeliets ånd. Denne politikks ydre form og metoder skifter med de skiftende tider, men den har alltid eksistert, fra de første tider. Petrus hadde vel ingen nuntius ved Neros hoff, men han hadde sin politikk allikevel, fordi han var sig sin oppgave bevisst, å plante Guds rike i denne verden. De fleste av hans etterfølgere fortsatte hans gjerning. De hevdet den kristne moral, de forsvarte de svake mot de sterkes overgrep, de vernet om ekteskapets og familielivets helighet, de arbeidet for den sociale og internasjonale fred, de frelste Europa forsåvidt det vilde la sig frelse, fra Islams barbari, de beskyttet jødene mot urettferdige forfølgelser, de bekjempet slaveriet, og viste sig ofte nok å være den eneste makt på jorden som forstod å forsvare den menneskelige persons frihet og verdighet.

I vår tid har pavedømmets politikk en særlig viktig oppgave, nemlig å forsvare den kristne kultur mot de hedenske tendenser, som forsøker å gjøre sig gjeldende

hos flere nasjoner. Likesom det 15de århundre oplevet en tilbakevenden av den hedenske ånd i kunst og filosofi, således har vår moderne tidsalder å lide under den hedenske nasjonalisme. Fascismen, bolsjevismen, Action Francaise og de tilsvarende bevegelser i Tyskland og andre land, er ikke bare patriotiske bevegelser. Som sådanne vilde de ikke komme i konflikt med kristendommen, tvertimot. Men de innebærer hedenske idéer, nemlig forakt for den kristne frihet og den kristne kjærlighet, statens absolutte autoritet over den menneskelige personlighet, over familie, over samfundet, over opdragelsen, over eiendommen, ja endog over religionen. Det antike spøkelse, den guddommeliggjorte stat, går igjen i vår tid.

Skal pavedømmet tie og la ta fra oss den frihet som Jesus har bragt oss?

De kristne i de tre første århundrer døde martyrdøden i tusenvis, fordi de ikke vilde og ikke kunde bøye sin samvittighet for det uhyggelige avguderi å brenne røkelse for Cæsar.

Den hedenske nasjonalisme i våre dager går vel ikke så langt at den krever tilbedelse for staten, undertiden forbyr den endog å tilbe den sanne Gud, men den krever ofre som den kristne samvittighet ikke kan samtykke i. Staten skal ikke undertrykke personligheten, men tjene den. Fedrelandskjærligheten skal ikke utarte til hat mot andre nasjoner; den skal være besjelet av den kristne kjærlighet. Staten skal ikke opsluke samfundets funksjoner, men utvikle dem. Barnene hører foreldrene til, ikke staten. Retten til å danne foreninger og retten til privat eiendom har vi av naturen, staten kan ikke ta dem fra oss.

Den nasjonalisme som Paven fordømmer, blev fordømt av Kristus selv, da Han gav mennesket igjen bevisstheten om dets verdighet og om det høiere liv som Guds barn, hvor mennesker av alle raser og nasjoner og sociale klasser møter hverandre som brødre. Det er ut fra disse prinsipper at pavedømmet utfolder sin politikk i våre dager. Det er for disse prinsipper, med andre ord: for selve Evangeliet at Kirken atter kjemper, og lider forfølgelse.

Det er sant at mange protestanter har vanskelig for å forstå Kirkens misjon i den retning. Fra barn av blev de opdratt til å betrakte Kirken som statskirke. De evner ikke å se den som et uavhengig og i det vesentlige overjordiske samfund. For dem ligger kirkesamfund og stat på samme plan. Hvordan vilde de ellers kunde finne sig i at det er staten som utøver den religiøse makt?

Så langt er de kommet etter 400 års «uavhengig»

bibellesning, at de ikke ser det mest iøynefallende i Evangeliet, nemlig Jesu religions transcendentale karakter. Således oplever vi den selvmotsigelse at de på den ene side betrakter Guds rike som utelukkende åndelig, og på den annen side utleverer den religiøse autoritet til staten, til en institusjon som dog etter Guds anordning har bare det jordiske velvære og den jordiske kultur som opgave. Hos en del protesterer nok det kristne instinkt mot at Kirken skal være bundet av staten. — «svinebundet», sa forleden en professor ved menighetsfakultetet. Men deres kristendom eier ikke energi nok til å frigjøre sig. Protestantismen har selv berøvet sig denne energi ved å sette kristendommen på samme plan som staten, da de forkastet den autoritet som taler i Jesu navn, og antok som trosnorm den individuelle opplevelse, det vil si: en menneskelig norm istedenfor en guddommelig.

Den ekte kristendom, den katolske, ser Kirken på et høiere plan enn staten. Kirken er ett med Kristus, og Kirkens autoritet er Jesu egen. Mellem Kirken og det verdslige samfund er der en uendelig større avstand enn mellem det naturlige åndsliv og det fysiske liv. «Alle legemer, firmamentet, stjernene, jorden og dens riker, er ikke verd den minste blandt åndene, ti den kjenner alle ting og sig selv, men legemene kjenner ingenting. Alle legemer tilsammen og alle ånder tilsammen, og alt det de frembringer, er ikke verd den minste bevegelse av overaturlig kjærlighet. Den hører en orden til som er uendelig høiere. Av alle legemer sammen kan man ikke få ut en eneste liten tanke. Det er umulig. Det hører en annen orden til. Av alle legemer og ånder kan man ikke få ut en eneste bevegelse av overaturlig kjærlighet. Det er umulig, den hører en annen orden til, det er overaturlig.» (Pascal). *)

Sogneprest Lamotte.

Der er vandret større helgener enn vår sogneprest Lamotte på moder jord. Men kanskje ingen som var så fylt av menneskelig forståelse og barmhjertighet.

Han var i det hele tatt ingen helgen. Dertil elsket han for meget sin rosenhave, sitt glass Neuchâtelervin og sitt stykke skinke. Men ingen bebreidet ham noe av den grunn, ti hans svakheter bragte ham nærmere menneskesjelen enn alle hans dyder.

*) Det er betegnende at den norske Pascal-oversetter, Pastor Ivar Welle, i sin utgave utelot det berømte avsnitt om de tre ordener, som ovenstående citat er hentet fra, og dog er dette avsnitt en hjørnestein i Pascals tankesystem.

Av sin menighet, som bestod av stivnakkede schweizere, og hvor før ham ingen hadde utholdt å være, var han overmåte elsket og æret.

Lett hadde den gode sogneprest det ikke, da han for 30 år siden begynte sin sjelesorg i denne bortgjemte Juralandsby ved den franske grense. Han var en tysk-schweizer, og hans umulige måte å uttale fransk på hadde vakt stormende latter i kirken. Han brukte dessuten de saftigste uttrykk og gikk alltid sin vei likefrem uten frykt og smålige hensikter.

Han gikk kjærlighetens og åpenhetens vei som bygger bro over alt, og snart var han vidt og bredt kjent av fattig og rik under navnet «Vår sogneprest» (not'-curé).

Hans egentlige navn fikk jeg aldri å vite. Sogneprest av Lamotte, som han kalte sig selv, var ubestridt godt.

To små grensemenigheter, den franske Bremoncourt, den schweiziske Lamotte Lamotte hadde kirken, Bremoncourt hadde skolen; schweizerbarna drog daglig to ganger over den seks meter lange bro som dannede grensen, for å hente litt fransk kultur hos regentinnen, som lærerinnen blev kalt for. Om søndagen kom de franske bønder fra dalen og fjellet for å finne sin sjelenæring i den tysk-schweiziske kirke.

Regentinnen var likeså vakker som vår sogneprest var stygg, likeså sart som han var sterk og likeså ung som han var gammel, og dessuten var hun den eneste «Kjetterinne» i et katolsk land. Da hun kom etter den gamle lærers død, blev hun mottatt med alle tegn på forakt. Ingen vilde selge henne melk og egg. Det var like etter krigen, bøndene hadde penger og kunde tillate sig å være strengt «katolske». Så lenge menneskene kunde huske tilbake hadde der aldri vært en protestantisk lærerinne her, derfor blev regentinnen betraktet som en kjetter, et sort får, en uverdigg. I dalen kunde hun ikke få en dråpe melk, man behøvde det alt selv til meieriet som lot melken innkjøpe en gross. Lærerinnen måtte se å finne sig et annet sted. Hun så sig om. Hundrevis av kjær, fete som Egyptens syv fete år, gresset omkring skolebygningen, men ingen vilde levere henne et glass melk, et stykke smør eller ost. Det var ikke for denne landsfremmede.

Bare seterkonen hadde medlidenhet med henne og solgte henne halvannen liter melk, men hun måtte selv hente den hver kveld. Frem og tilbake var dette en tre timers vei i all slags vær. For en opplevelse dette var for begge menigheter. Hver aften gikk de på broen for å se kjetterinnen vandre på sine små nette ben oppover fjellet. Men hun gikk forbi som hun ikke forstod

deres spott og hennes smilende «God aften» klang lavt og fint som en liten sølvklokke.

Man svarte henne næsten ikke, men frydet sig ved tanken på alt det hun måtte komme til å oppleve på den stenete vei når høsten og vinteren kom. At alle disse gode ønsker ikke blev til noe skyldes et under, som bare kunde skje på et sted hvor der fantes en sogneprest som vår.

Da sognepresten fikk høre om lærerinnens nød, blev han meget bedrøvet. Hvor innviklet er ikke menneskehjertet og hvor uberegnelig hans fromme menighet.

Den følgende søndag var en Maria-fest og menigheten ventet sig ros av presten for den vakre måte de hadde smykket kirken på. Men da han stod på prekestolen fortalte han en merkelig historie:

«Mine kjære brødre og søstre,» sa han, «jeg kan ikke si noe vakkert til dere idag på denne fest. Dere vet sogneprest Lamotte er en gammel mann som har sine griller i hodet. Forestill dere hvad som er hendt mig gamle synder. Jeg har hatt et syn, om det er virkelighet eller en drøm kan være det samme. Jeg har sett vår hellige jomfru. Jeg satt efter Angelus i kirken hvor det var mørkt og kaldt, og jeg gledet mig allerede til en prat ved peisen i kjøkkenet. Men plutselig hører jeg et sus og ser op. Da stod vår kjære Frue for mig, slik hun var før dere smykket henne, med den gamle kappe, de bare føtter og det farveløse ansikt og vilde gå forbi mig. Jeg tok hurtig min barett av mig og sa til henne:

«Kjære Vår Frue, hvor vil De egentlig hen?»

«Kjære sogneprest» svarte hun, «la mig komme ut, jeg må bort.»

Jeg blev helt kald da jeg hørte det. Jeg foldet henderne og sa: «Hellige Guds Mor, det kan jeg slett ikke tillate, De hører jo til vår kirke og Da kan ikke forlate den.»

«Sogneprest,» sa hun meget alvorlig, «la mig komme forbi, jeg hører ikke til her.»

Jeg vilde holde fast på henne: «Nådige Guds Mor, hvad har vi da gjort Dem siden De vil forlate oss? Vi har ment det så godt med Dem, ser De ikke det fine kapell som vi har bygget til Dem, de duftende blomster, de mange brennende kjerter, den vakre brudedrakt, det herlige brudeslør?»

«Nei, nei, kjære sogneprest, alt dette er ikke for mig, jeg har ingen glede av disse gaver, sålenge Deres folk forråder min Sønn.»

«Forråde Deres guddommelige Sønn, Vår Frelser!» sa jeg ganske forferdet, «hvem har våget det?»

«De alle,» sa hun. «Menneskene forakter, dømmer eller mishandler . . . Vet De ikke, sogneprest, at den

største synd er en synd mot den Helligånd? Han som ikke lar det minste glass vann som blir gitt Ham, ulønnet, Han som tok en ond morder fra korset like inn i Paradis, Han skulde se hvordan dere alle går frem mot et stakkars forsvarsløst menneske, hvordan Dere plager, ergrer og utsulter det. Nei, nei, hr. sogneprest, behold Deres vakre ting, jeg betakker mig for dem. Det var godt ment, men de gleder mig ikke mer. La mig få komme ut.»

«Hellige Maria,» svarte jeg ganske fortvilet, «hvor vil De gå så sent på kveld?»

«Å,» svarte hun, «jeg må følge et menneskebarn på hennes tunge vei op fjellet forat intet skal tilstøte henne.»

«Og, mine kjære brødre, vår kjære Frue gikk ut i natten, i regnet og stormen med sin gamle kappe, sine nakne føtter, som var så blanke av all den smerte som er gått over dem, hun gikk ut i mørket og natten, det var på den tid lærerinnen tar veien til seteren . . .»

Om lærerinnen på sin stenete vei har truffet vår kjære Frue, tør jeg ikke si. Men det vet jeg, at da hun neste morgen skulde ut, måtte hun over et helt regiment med melkspann som stod foran hennes dør. Og da mai kom, ofret «kjetterinnen» hele sin haves og sitt hjertes liljeprakt foran Guds Mors alter.

Helene Haluschka.

Koral-sang.

(Gregoriansk sang).

Fra engelsk ved Father Mc. Elligott, O. S. B.

Koralsang er bønn. Derfor er det at Kirken legger slik vekt på den offisielle gudstjenestes musikk. — Koralsangen, liturgiens musikk bærer på sine melodiers strøm bønnens rikdom. Bønnens ord, som koralsangen anvender, er ikke en menneskelig forfatters, ord som uttrykker hans egne individuelle følelser eller tanker, men den universelle Kirkes høitidelige ord i sin offentlige gudsdyrkelse. For det meste er det ord inspirert av Gud selv, og denne ene kjensgjerning viser tydelig denne musikkens ansvar og storhet.

Nu, ni hundre år etter at det meste av denne musikk blev komponert, ansees den fremdeles, ifølge den høieste musikk-kunsts mål, ikke uverdigg til dette høie kompaniskap.

Koralsang er således den almindelige kirkes enstemmig komponerte bønn i dens offentlige, høitidelige Guds-tilbedelse. Aldri må dette glemmes, og all vår sang og undervisning i koralsang må utgå fra denne opfatning av bønn, og bli utført i denne overbevisning.

Koralsangen har således en ophøiet verdighet. Har den ett begrenset område? Ved første øiekast kan det synes så. Vi tenker på den verdslige sangs rike innhold, dennes næsten ubegrensede rum for menneskelig følelse og tanker.

Koralsangen har tilsynelatende et meget snevert område sammenlignet med denne flod av menneskelig følelse, likefra sorgens uttrykk i St. Matteus Passjonen, menneske-håpets trompet i D-Messen og den triumferende utfordring av Wolfs Prometheus, — til korenes heftighet i «Sea Drift», — følsomheten i «Am Grabe Anselmos» og til lutespillernes skjelmeri.

Dog, i koralsang vil man finne det samme rike innhold av enhver slags følelse, men sammenfattet, forsterket og beåndet, da det hele har til hensikt å gi uttrykk for menneskets Gudsforhold. Strømmen av menneskelig følelse føres inn i bønnens kanal og blir renset og ophøiet.

Denne rikdom av beåndet, dog allikevel menneskelig følelse, kan høres i stykker som «Christus Factus Est», i «Veni, Sancte Spiritus» og Allelujaet, Verset og Sekvensen for Påske, det siste Kyrie og Hosanna i den IX. Messe og på mange andre sider i Gradualet.

Et annet punkt angående koralsang er at den fremkaller de ypperligste hjelpekilder for musikalisk kunst og dyktighet. Jeg mener ikke at disse egenskaper er absolutt nødvendige for å synge følelsesfullt og forholdsmissig riktig. De fleste av oss som synger koral, eier ikke denne kunstneriske og stemmemessige fullkommenhet. Vi har ganske almindelige stemmer, utrenede og ufullkomne, og vi er ingen store kunstnere. Koralsangens styrke er at den lyder ophøiet, selv om den fremføres med våre mindre gode hjelpemidler, forutsatt at vi gjør vårt beste.

Men la oss anta at tenorer og basser fra Glasgows Orpheus Kor eller Männergessangverein fra Wien bestemte sig for å studere koralsang og synge noen avsnitt fra Gradualet, da vilde de finne ut, at for å realisere all den skjønnhet som denne musikk er ment å skulle gi uttrykk for, vilde det fordre utøvelse av all deres musikalske, kunstneriske og tekniske kraft i fulleste mon. De lange, senesterke, elastiske setninger krever åndedragets yderste dyktighet og kontroll. De krever en sanger med hurtig opfatning for en melodis linje og symmetri. Rytmen, avvekslende og subtil i sine vendinger som den fineste lyrikk, krever en virkelig mester av «bel canto» for å kunne yde den full rettferdighet.

Mange som har hørt slett koralsang, tenker på den som noe kjedelig kirkelig tøv, klynkende i vei uten rytme eller mening, lik en klagesang uten tone og uten sammenheng. Der finnes jo ingen melodi i den, mener de, bare én tone etter den annen, durende op og op igjen som Schuberts «Leierman», men med ennu mindre melodi. Mange, som endog er villige til å delta i koralsang, fordi det er blitt befalt av «autoritene», tenker ofte i sitt hjertes hemmelighet akkurat det samme. Der finnes kanskje til og med noen som setter koralsang lavere enn «Indian Love Lyrics» eller «The Rosary». Nå ja, alle som tenker slik (ti der finnes meget

få som er helt uten musikalsk øre), vil forandre denne sin mening, såsnart de hører koralsang vakkert sunget, — i det minste med den omhyggelige kunst som sangere vilde yde i Demonernes Kor i «Gerontius» eller «Jesu, vår Glede og Skatt».

Og er der til denne kunst tilføjet den ene vitale ting, en følelse av liturgiens verdighet og bønnens ånd, da vil det bli lett å bevise, at koralsang er stor musikk, at den er skjønn, og umåtelig uttrykksfull musikk, lett å synge, men dog krevende en sangers uavkortede dyktighet, følelse, musikalske smidighet og erfaring. Jo mer man kjenner til sang, desto mer er det en fryd å delta i koralsang. En fryd og en uendelig berikende erfaring for hver den som eier musikk i sin sjel og higer efter å få ytre den i form av bønn.

Den innvending at messesang er for vanskelig, er tilstrekkelig til å avholde fra forsøket på å lære den selv eller til å lære sitt kor den. Men denne innvending vil ikke kunne holde stand likeoverfor erfaringens bevis. Naturligvis må koralsang læres av kompetente lærere og gode forsangere, og det er sant, disse er sannelig ikke lett å finne. En av våre hovedoppgaver er den å skaffe kvalifiserte lærere og gode koralsangere som eksempler. Men er en lærer som forstår koralsang anskaffet, viser erfaringen, at de tekniske elementer er lett nok å skaffe, og at kjærligheten til koralsang tiltar uvilkårlig med forståelsen. *Uvidenhet er i virkeligheten koralsangens eneste fiende.*

Til og med synes det som koralsangens styrke, høi- het og vitalitet stråler frem selv i en ufullkommen utførelse. Det er ikke vanskelig for den middelmådige sanger å komme i kontakt med dens ånd. Alt han har å gjøre, er å senke sin egen stemme i koret, å sette sig selv i den rette åndelige forbindelse med teksten og musikken, å la denne bli sin egen bønns uttrykk. Og frem for alt må han bli sig bevisst, at i korets stemmer, med hvilke han utgjør en enhet, er det selve Kirken som gir uttrykk for sin fryd, sin bønn, sin kjærlige betraktning av Vår Herres liv.

Koralsang legger hele vekten på sangeren. Det er ikke en orgel-solo med flakkende småbiter for stemmen. Mr. Ernest Newman bemerker fornylig at i den moderne sang er pianisten likebyrdig medarbeider med sangeren, og han nevnes dog i programmet som: «Ved pianoet».

Det vilde være mer rettfærdig, sier han, i endel fremførelse av moderne sang å sette på programmet: «Piano- fortesolo, Mr. George Reeves. Sang av Fru Så og Så — — —».

I koralsang er sangens totalitet, pryd, motsetning og illustrasjon lagt i stemme-partiet. Dersom koret skal synge koralsang, må det derfor tenke mer i overensstemmelse med sangeren enn med organisten. Kormesteren må bli mer og mer en sangmester. Ti sang er det fullkomne ekteskap mellom ord og stemme-melodi. Den er en gjentagelse av poesien ved hvilken poesien vinner snarere enn taper i verdi. Få inn en akkompagnatør, og straks taper poesien noe. Dens rytme er ikke lenger helt dens egen, — den må forme sig ifølge den musikalske tanke, eller i det minste gå med på denne. Musikken har i komponistens tanke sin

egen tvingende logikk, og denne logikk kan han ikke ofre uten tap. Det synes uundgåelig, at når komponistens sterkt individuelle sinn strever med å uttrykke det en bestemt lyriker mener, må interessen for komposisjonsresultatet skifte om enn aldri så fint, aldri så usynlig, fra poesi til musikk.

Er det ikke av denne grunn at sanger sedvanligvis er hentet fra den lettere lyrikk? Som regel lar komponistene den finere lyrikk i fred, ti han føler at de store poemer er helt tilstrekkelige i sig selv, fullkomne i sin egen logikk og rytme. De vil ikke kunne omplantes i annen jord. Men den mindre betydningsfulle poesi er mere føielig. Den er ikke så fint vevet som hans egen musikk, og da hans musikk er den sterkere, kan den virke for sig selv uten tap.

Men jo mer vekt der legges på ordene, jo mer sikter musikken til en smidig fremsigelsesform, rytmisk og full av nyanser, idet den følger ordenes linje, som draperiet følger linjene ved den greske skulpturs form. — Dette er presis det som koralsang gjør. Den tar Messens vidunderlige ord, eller den hellige Skrifs, eller andre ord av overordentlig betydning for menneskelig forstand og hjerte, — og frembringer deres mening, deres åndelige og menneskelige bønn eller deres dramatiske kraft, ved en sterk rytmisk melodi, som snart har karakter av en fremsigelse, snart av rhapsody, snart av en frydefull men veldisiplinert deklamasjon, alt i overensstemmelse med selve ordenes indre liv, — idet den intet trekker fra ordene, men snarere føier til disse ved sin skjønnhet og styrke.

Ut fra disse overveielser, som bare rører flyktig en eller to punkter av sangens karakteristikk, må det vel fremgå at koralsang-studiet ikke kan være en kjedsomelig plikt. For den katolske sanger er det en form for sang som vil sluke all hans evne og tilfulle utvide hans fantasi mot den rene skjønnhets regioner. For enhver opriktig katolikk, som ønsker å prise Gud i Kirkens sprog, er koralsang et inspirerende og opløftende middel, hvorved hans sjel fylles med bønnens ånd.

Dette er den vitale kjennsgjerning: at koralsang er tilbedelse. Det er ikke ett individs tilbedelse med en enkelt persons begrensning, men et individs, som et levende lem av Kirken. Ifall koralsang var bare en middelalderisk form for sang, vilde den allikevel være betydningsfull musikk, men de som har anvist den æresplassen, vilde dog stå i fare for oldtidsgranskning. Den er langt mer enn middelalderisk sang. Den er, som den Hellige Stol to ganger høitidelig har erklært, den form for sang i hvilken den almindelige Kirke, i sin høitidelige offentlige Gudstilbedelse, finner sitt mest fullkomne uttrykk. Den Hellige Fader har i sin Apostoliske Forordning angående liturgien og den hellige kirkesang understreket hvilken stor innflytelse koralsangen har utøvet, like fra de tidligste tider, på folkenes tro og fromhet, — og hvorledes, «i de gamle basilikaer», hvor biskop, prester og folk vekselvis sang guddommelige lov-sanger, den liturgiske sang spilte ikke liten rolle ved omvendelsen av mange barbarer til kristendommen og til civilisasjonen.

STØTT
FERIEKOLONIEN!

INNSEND
BIDRAG!

Fra Feriekolonien: En varm dag ved Tyrifjorden.

Fra Feriekolonien.

I strålende sol reiste småpikene i «egen» rutebil fra St. Halvards kirke mandag 29. juni. Da vi svinget ut fra Urtegaten, blev matpakkene åpnet, og «kjærligheter» og bananer smakte nok deilig. Før vi forlot Oslo, var næsten all nisten opspist, så resten av turen blev benyttet til «flerstemmig» sang. På Sollihøgda stod Pastor Breukel og ventet på oss med karameller. Gjensynet var «hjertelig» på begge sider, som det står i avisen når fyrstelige personer møtes. «Tante Marta» gav oss en strålende mottagelse på Valstadhaug, og alle var glade. Naturligvis skulde vi gjøre alt første dag. Hadde dagen hatt 124 timer, vilde vi kanskje fått utført det barnene foreslo. Igår var vi nede ved fjorden og strakte stortåen uti, men det var så kaldt at idag maser ingen mer om å få bade, enda vi har fått sånt nytt, fint svømmebelte som vi prøver på landjorden. Vi spiller kurvball, hvilket er aldeles «forferdelig» morsomt, men da ikke de minste kan være med i dette, spiller disse krokett. Forresten har krokettspillet fått en ny verdighet. De små har nemlig opdaget at køllene kan brukes til krykker, så vi har fire «invalider» humpende omkring på tunet. Vi har vejet oss, for vi har besluttet å legge på oss en masse kilo. Maten er nemlig god og sund. Melk, egg, brød, kakao, grønsaker osv. Appetitten er upåklagelig, men vi ser med bekymring på at det de legger på sig, løper de like fort av sig under den muntre, livlige lek. Våre to «hanner» er greie og flinke til å leke for sig selv, så vi merker næsten ikke vi har dem med. Første morgen blev vi vekket kl. 5 av solosang av koloniens yngste, lille Aud, som trives utmerket. Vårt husapotek, som en snild dame har gitt oss, blev til vår store glede innviet første dag, da vi smurte salve på noen skrammer. Det var et stolt øieblikk i koloniens historie. Alle barnene sender sine hilsener til foreldre og slektninger.

Syilling, den 1. juli 1931.

Obs. Er det noen av barnenes pårørende som vet hvem en sort skinndokumentmappe tilhører? Den er

full av små pikeklær og en gutteskjorte. Ingen av barnene vet hvem som eier den. Vi vilde være takknemlig for beskjed.
E.

Fritt ord!

Stiklestad-dagen.

Til «St. Olav»s redaksjon!

Jeg er helt enig i hvad hr. A. Bjørnstad skriver i Deres siste nr. angående feiringen av St. Olavs-dagen. Pilegrimsferden bør skje på selve Olavs-dagen. Henleggelsen til en søndag er simpelthen helt apokryf, og det er beklagelig at en foranstaltning som den påtenkte kommer fra katolsk hold. Henleggelsen kan kanskje være mere behagelig for Trondheims-folket, men for tilreisende er det absolutt ingen tillem্পning av betydning at pilegrimsferden henlegges til en søndag. La St. Olavs-dagen her i Norge være den virkelige dag på hvilken den har vært feiret i århundrer, og la ikke praktiske moderne hensyn spille inn her. Olavsdagen er Norges store helligdag utenfor Kirkens vanlige universelle befalte festdager, og det må den bli ved å være uten nogen forkvakling, som allerminst må komme fra katolsk hold.

Bergen, den 3. juli 1931.

Ærbødigst
Wilh. Roscasco.

Hr. redaktør!

Kan godt forstå, og det gleder mig, at det blir en fordel for pilegrimer fra Trøndelag å få feire St. Olavs-dagen på en søndag. Men for oss som bor utenfor

*Fra St. Elisabeth-kongregasjonens landtur.
«Okkupasjonen» av Hovedøya!*

Trøndelag er denne utsettelse av feiringen av mindre betydning, ja en ulempe. Vi må nemlig alltid regne med flere dager, — minst 4 dager — og da tjener nettop en frisøndag før eller etter den 29. juli som en reisedag før eller hviledag etter reisen til Stiklestad. *Kast ikke ut tradisjonen for den 29. juli.* Den er for gammel til det!

Ivar Ruyter.

VARIA.

Oslo.

Mariakongregasjonens retrett i Sylling.

Igjen har de av Mariakongregasjonen som var så heldige å ha anledning dertil oplevet nogen herlige dager under retretten i Sylling.

Vi — 22 stkr. med vår pater Béchaux i spissen — reiste ut til St. Halvards kloster torsdag den 2. juli, hvor vi blev mottatt med åpne armer av den elskverdige Moder Maria og de vennlige søstre, som er så snilde å ha alt bryderiet med oss. Etter aftens hadde vi en liten innledningstale, og så gikk det slag i slag de 3 dager med foredrag og eksersiser, som den hele tid blev ledet på en storartet måte av pater Béchaux. Det er blitt en vakker tradisjon disse Mariakongregasjonens retretter i Sylling. — Sylling er jo også stedet som kan innby til fromhet, — her er så stille og godt.

Den høitidelige avslutning fant sted søndag 5. juli

under høimessen. Under den påfølgende festmiddag hadde vi anledning til å gi uttrykk for vår takknemlighet.

Efter andakten — som blev den siste perle på denne 3 dages rosenkrans — drog vi alle til feriekolonien og beså denne, og efter aftensmat kl. 7 blev vi hentet i biler som førte oss tilbake til Lier og derefter med tog til Oslo.

Det har vært nogen uforglemmelige dager, og skulde vi bare ønske at enda flere hadde hatt anledning til å delta.

Dings.

Oslo.

Det eldste medlem av våre katolske menigheter her i Oslo, frøken *Eleonore Thoresen*, fylte igår 88 år. Våre hjerteligste lykkønskninger til Oslo-katolikkens nestorinne!!

Arendal.

Avdeling av St. Franciskus's tredje orden opprettet.

Tirsdag den 16. juni kl. 18.30 blev en avdeling St. Franciskus's tredje orden opprettet i Arendal av velærverdige Pater Hol O. F. M. Som bekjent er en sådan avdeling for nogen tid siden opprettet i St. Halvards menighet i Oslo, og det gode eksempel som denne menighet har vist, må sikkert tilskrives endel av æren for dette.

H.